

Dívka a trn 2015

Zastavuji pod stromy v poušti v blízkosti nomádského stanu. Vařím si kávu a trochu lelkuji po okolí. Po nějaké chvíli přichází muž se třemi dětmi. Dívka má zavázanou nohu. Muž, její otec, se mi snaží něco vysvětlit a ukazuje na nohu. Po sejmutí špinavé hadry a bylin pochopím, že má dívka silnou infekci způsobenou malou rankou od trnu, na který stoupla. Noha od chodidla až po koleno je celá bílá a oteklá. Pokouším se muži vysvětlit, že noha brzy změní barvu do modra a že to bude znamenat, že se velmi silná infekce změní na otravu krve; že by noha mohla být uříznuta. Muž nechápe, co jsou to antibiotika, která by měla jeho dcera okamžitě začít užívat. Dávám jim ibalgín, paralen a čistá obinadla. Nabízím mu také, že jeho dceru odvezu do nejbližší nemocnice, která je v Zagore, což je 80 kilometrů, a že zaplatím za její ošetření. Muž odmítá. Dostávají tedy alespoň 300 dirhamů. Zvou mě na oplátku na čaj do nomádského stanu. Kolem je pár koz a slepic. Stádo deseti oveček za stanem. Jsou velmi chudí.

Jan Vičar, Někde v poušti před Zagorou
březen 2015, Maroko

JAN VIČAR / DÍVKA A TRN

Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem 2/5/2017–11/6/2017

Není tomu tak dávno, co někteří z nás horlivě brojili proti třicetikorunovým poplatkům u lékařů. Neustále slýcháme z rozličných médií o tom, jak kritický je stav našeho lékařství, o nízkých platcích zaměstnanců ve zdravotnictví, či o uzavírání, slučování a jiných reformách českých nemocnic. Vše je však relativní a závisí pouze na srovnání s jiným. Ke krizi má stav, v němž se ocitáme, jistě daleko. To si uvědomíme ihned po přečtení jednoho z deníkových záznamů Jana Vičara z cest po severoafrickém Maroku. Nabízí se nám tak otázka, jak je možné, že ještě dnes, v jedenadvacátém století, lidé umírají na banální zranění, na obyčejnou chřipku, či dokonce na „metlu lidstva středověku“ – mor. Jako by se nad námi vznášela nelogičnost globalizace – na jedné straně se my z vyspělých zemí hlásíme k myšlence celosvětové integrace, na druhé straně lidé z rozvojových zemí umírají hladem... Tyto bezejmenné zástupy ze zemí třetího světa jistě mohou být personifikovány v osobě malé dívky z marocké pouště. Nehledejme v tom však prvoplánově autorův záměr.

Jan Vičar je invenční umělec, cestovatel, ale v první řadě velmi vnímavý člověk. Na svých cestách, které ze zásady nepodniká mainstreamově po zájezdních resortech, se setkává s domácími obyvateli, s jejich bohatým duchovním světem, v němž se mýty a současnost slévají v jedno. Ti se často potýkají s chudobou, neznalostí věcí, bez nichž si my neumíme představit život, ale naopak oplývají velkým smyslem pro sebe-záchovu. Na takových základech stojí i samotné monumentální figurální kompozice Jana Vičara, v nichž jsou lidé, s nimiž se autor během svého života setkal, zpravidla zpodobeni v měřítku 1:1. V porovnání s autorovými syrovými a často i úsměvnými cestovními záznamy však cítíme ze vzniknuvších uměleckých děl inklinaci k jakési dichotomii, rozdělení narativní linie umělcova skutečného prožitku. Z obyčejného rozhlasového pořadu o domácím pálení kořalky tak pod Vičarovými rukama ožívá v *Sadaři* poněkud svérázná bakchantská oslava plodivých sil Země, z nezamýšleného autorova vpadnutí do příbytku Afričana ve skále pod Ďáblovou horou se na dřevěné podlaze ateliéru v jihoafrickém Kapském Městě zhmotňuje mýtický obraz skalního muže z pradávných domorodých vyprávění...

O tvůrčím rozpětí Jana Vičara toho bylo napsáno již mnoho, o jeho zcela mimořádném balancování mezi akademickým vzděláním a kreativitou na pomezí lidové tvorivosti, o jeho schopnosti vytvořit v jeden moment drobnou matici k mědirytu, ale v zápětí jej vidět pomocí hrubých nástrojů a motorové pily řezat reliéfy do několikametrových dřevěných fošen... Obdobných dichotomií si můžeme všimnout u tohoto osobitého solitéra v mnoha případech. Ačkoli vystudoval malbu a grafiku, sám se primárně za grafika nepovažuje. Svou autonomní nonkonformitu vůči akademickému proudu v umění autor potvrzuje i volbou materiálu pro tiskové formy, kdy se maticí stává vše, co jej obklopuje – dřevěná podlaha, staré lino, vlnitá lepenka, nasbírané rostliny... Zpracovanou grafickou maticí také často nevyužívá klasickým způsobem. Po otištění jediné originální grafiky pro něj ztrácí předloha původní smysl jako matrice a její cesta buďto končí destrukcí a prozaičtějším využitím někde za jeho srubem na Vysočině, nebo je přetvořena na samostatné umělecké dílo. Stejně jako autor otiskuje matici na papír, i samotnou matici dále dotvořuje pomocí dalších nátiiskových vrstev, ale hlavně, což je pro něj velmi důležité, matici dále zpracovává téměř sochařským způsobem a dává jí tak možnost plastického vzhledu. Podobně můžeme vnímat celou tvorbu, skládající se jako korále z jednotlivých kuliček, z dílčích epizod, které ačkoli se v průběhu času dále více nerozvíjejí, stále přinášejí další podněty. Čím více sledujeme dílo Jana Vičara, tím více máme dojem jako by v jeho pracích rezonoval jakýsi neklid neúnavného cestovatele, neustálé puzení kupředu a touha po objevech nových a nových životních zkušeností. Tím více se nám chce říci, tohle je opravdový život.

Jan Vičar

* 9. 4. 1967 ve Svitavách

Studium

1981–1985 Střední umělecko průmyslová škola v Brně **1987–1993** Akademie výtvarných umění v Praze, ateliér krajinomalby (prof. František Hodonský), ateliér grafiky (prof. Jiří Lindovský)

Pedagogická činnost

2013 organizace grafického sympozia v Centru umění na Kvildě **2008** grafická dílna, École des Beaux-Arts, Alžír **2007** externí spolupráce, ateliér ilustrace a grafiky VŠUP Praha **2004–2006** Střední škola uměleckých řemesel Brno **2002** přednáškový cyklus na Wirral College a John Moores University v Liverpoolu, School of Art v Bradfordu, GB **2000–2005** vedení grafických kurzů v Gerasu a Hornu, AT **1999** vedení grafických kurzů v nápravném zařízení v Kuřimi **1994–2005** grafické kurzy, Charitní dům Betany Boskovice **1995–2000** učitel ateliéru grafiky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Stipendia a rezidenční pobyty

2017 rezidenční pobyt, La Fileuse, Remeš, F **2016** symposium litografie, Kunsthaus Muller, Wurzbach, DE **2015** rezidenční pobyt, CAMAC, Marnay sur Seine, F **2014** Plénér, Stog Izerski, PL **2007–2008** studijní cesty do USA, Izraele, Alžíru, Jihoafrické republiky **2008** symposium, Egon Schiele Art Centrum, 100 Years After Schiele, Český Krumlov, CZ **2007** symposium, BBK, Kulturmodell, Passau, DE **2007** rezidenční pobyt, Lithowerkstatt, Künstlerhaus, München, DE **2006** rezidenční pobyt, Schafhof-Europäisches Künstlerhaus Oberbayern, Freising, DE **2004** rezidenční pobyt, Kunsthalle Krems, AT **2004** rezidenční pobyt, Custom House Studios, Westport, IE **2003** rezidenční pobyt v Greatmore Studios, Kapské Město, RSA **2001** rezidenční pobyt Oberpfälzer Künstlerhaus, Schwandorf, DE **2001** mezinárodní sympozium Lino-rytu, Galerie Klatovy / Klenová, CZ **2000** rezidenční pobyt v Bag factory, Johannesburg, RSA **1999** městská galerie, Győr, HU **1998** workshop Miniatura, Stara Morawa, Klodzko, PL **1996–1997** rezidenční pobyt v Gasworks Studios, Londýn, UK **1995** stipendium Unesco, Kutaisi, GE **1993** stipendium Kultur-Kontakt, Horn, AT

Ocenění

2003 3. cena, Nejkrásnější kniha roku, kategorie bibliofilii, Praha **2001** Cena Gallery of Miskolc Museum of Contemporary Art, Miskolc, HU **2001** Bienále Grafiky, Győr, HU **2001** Nákupní cena na Bienále linorytu, Bietigheim Bissingen, DE **1999** 1. cena, Grafika roku 1998, kategorie experimentálního tisku, Praha **1997** 1. cena, Grafika roku 1996, kategorie experimentálního tisku, Praha

Realizace (výběr)

Ludvík Kundera: Vyvrácení stížnosti, Edition Thurnhof, AT/Nikos Kazantzakis: Utrpení sv. Františka, Atlantis 1994/bibliofilie a autorské knihy např. Mravenci, Králíci, Můj slon je prasák

V roce 2012 Jan Vičar spoluzaložil grafickou dílnu v Česko-německém centru umění na Kvildě na Šumavě. Od roku 2010 staví dřevěný dům s ateliéry v lese u Telče. Od roku 1987 pracuje příležitostně v ČR, Rakousku, Německu, Irsku, Švýcarsku jako učitel na středních a vysokých školách v ČR, stavební dělník, malíř-natěrač, pečovatel, lyžařský instruktor a řidič člunu v podzemí na řece Punkvė.

Pohled do instalace

Samostatné výstavy (výběr)

2017 Dívka a trn, Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, CZ **2016** Hašiš a kuřata, Strom Art Gallery, Brno, CZ **2016** Africké inspirace, Oblastní Galerie Vysočiny, Jihlava, CZ **2016** Africké inspirace I, Horácká Galerie, Nové Město na Moravě, CZ **2015** Camac, centre d art, Marnay sur Seine, F **2015** Ich wollte General werden, aber der Krieg war zu kurz, Schlossmuseum Burgk, Thuringen, DE **2015** Ich wollte General werden, aber der Krieg war zu kurz, Hoch+Partner, Lipsko, DE **2014** Chtěl jsem být generál, ale válka byla příliš krátká, GHMP, Praha, CZ **2014** Les femmes imprimées, K.art.on, Praha, CZ **2014** Obrazy, Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava, CZ **2013** Eintopf, Česko-německé centrum umění, Kvilda, CZ **2012** Linoryt (s Vladimírem Kovářikem a Pavlem Piekarem), Východočeská galerie Pardubice, CZ **2011** SADAR / THE FRUIT GROWER, Galerie Havelka, Praha, CZ **2010** Obstler, Hoch+Partner, Leipzig, DE **2010** Lino a lžice, Letohrádek Ostrov, Galerie umění Karlovy Vary, CZ **2009** Psí hřbitov, VŠUP galerie Praha, CZ **2009** Galerie N, Nienburg, DE **2009** Criss-cross Print, Oblastní galerie v Liberci, CZ **2008** Bio-graph (s Lucií Svobodovou), Galerie Ars, Brno, CZ **2008** Zweitakt, Oberfalzer Künstlerhaus, Schwandorf, DE **2007** Lom, Lithowerkstatt, Künstlerhaus München, DE **2007** Display a Matrice (s Lucií Svobodovou), Arab Jewish Center, Haifa, IL **2007** Jezdci, roje, AVA Gallery, Cape Town, RSA **2006** Srdce v řece, Školská 28, Praha, CZ **2006** Impact, Galerie Havelka, Praha, CZ **2005** Viděl jsem muže v jeskyni na Ďáblově Hoře, galerie Raum, Bern, CH **2003** Prints, Gallery Greatmore, Kapské Město, RSA **2003** Mezi válci III, Klub Jelení, Praha, CZ **2002** K zemi, s ohněm, ve vzduchu (s J. Šindelovou a J. Šigutem) Městské muzeum Šlapanice, CZ **2001** Mezi válci II, Galerie Klatovy / Klenová, Galerie U bílého Jednorozce, Klatovy, CZ **2001** Insect, Galerie Ars, Brno, CZ **2001** Johannesburg 2000, Galerie Via Art, Praha, CZ **2000** Hlava dvakrát ukradená, Galerie Jacobs, Pretorie, RSA **1999** Happy Day, Galerie mladých, Brno, CZ **1998** In Medias Res, Městská galerie, Třebíč, CZ **1997** Prameny a rentgeny, Galerie Milana Zezuly, CZ **1994** The Missing Landscape, Galerie Thurnhof, Mühlfeld, AT **1994** Dům umění, Brno, CZ **1994** Galerie Ceasar, Olomouc, CZ **1990** Městská knihovna, Boskovice, CZ

Účast na 120 kolektivních výstavách

Zastoupení

NG Praha / Galerie Klatovy, Klenová / Dům umění Znojmo / Oberpfälzer Künstlerhaus, Schwandorf, DE / Peter and Irene Ludwig Stiftung, Aachen, DE / Städtische Galerie Bietigheim-Bissingen, DE / Muzeum města Brna / Východočeská galerie Pardubice / Oblastní galerie v Liberci / Raiffeisen Bank, Kremže, AT / Galerie umění Karlovy Vary / Schlossmuseum Burgk, Thuringen, DE

Katalog vydala Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, příspěvková organizace Ústeckého kraje, v roce 2017 k výstavě *Jan Vičar / Dívka a trn* z volného cyklu *Jiné světy*, která se konala v době od 2. 5. do 11. 6. 2017 v GMU v Roudnici nad Labem. Výstavu podpořilo Ministerstvo kultury České republiky. **Koncepce a příprava výstavy:** Petra Mazáčová ve spolupráci s Janem Vičarem **Koncepce a příprava katalogu:** Petra Mazáčová ve spolupráci s Terezou Havelkovou **Text:** Petra Mazáčová **Fotografie:** Zdeněk Porcal **STUDIO FLUSSER** **Grafická úprava katalogu, pozvánky a plakátu:** Tereza Havelková **Tisk:** Ústecké tiskárny, s.r.o. **Náklad:** 150 ks

ISBN: 978–80–87512–58–6

Galerie moderního umění
v Roudnici nad Labem

